

**PISMA STRON
W POSTĘPOWANIU PRZED
SĄDAMI ADMINISTRACYJNYMI
KOMENTARZ, ORZECZNICTWO, WZORY**

**Ryszard Mikosz
Gabriel Radecki
Łukasz Strzepak**

BIBLIOTEKA SĄDOWA

**pod redakcją
Ryszarda Mikosza**

Oficyna

a Wolters Kluwer business

PISMA STRON
W POSTĘPOWANIU PRZED
SĄDAMI ADMINISTRACYJNYMI
KOMENTARZ, ORZECZNICTWO, WZORY

W serii BIBLIOTEKA SĄDOWA ukazały się również:

Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Orzecznictwo
pod redakcją Bogusława Dautera

Ustawa o księgach wieczystych i hipotece. Komentarz
Wzory wniosków o wpis. Wzory wpisów do księgi wieczystej
Helena Ciepła, Ewa Bałan-Gonciarz

Koszty sądowe w sprawach cywilnych
Ustawa i orzekanie. Komentarz praktyczny, wyd. 2
Antoni Górski, Lech Walentynowicz

Prawo spadkowe, wyd. 2
Liliana Kaltenbek-Skarbek, Waldemar Żurek

Orzecznictwo sądów wspólnotowych w sprawach konkurencji
w latach 1964–2004
pod redakcją Agaty Jurkowskiej i Tadeusza Skocznego

Pytanie prejudycjalne do Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich
pod redakcją Małgorzaty Wąsek-Wiaderek i Ewy Wojtaszek-Mik

Postępowanie przed Trybunałem Sprawiedliwości
i Sądem Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich. Aspekty praktyczne
Przemysław Kamil Rosiak, Maciej Szpunar

Sąd krajowy w prawie wspólnotowym
Dagmara Kornobis-Romanowska

Pisma sądowe w sprawach cywilnych
Bogdan Bładowski

Środki odwoławcze w postępowaniu cywilnym
Bogdan Bładowski

Zażalenie w postępowaniu cywilnym
Bogdan Bładowski

Metodyka pracy sędziego cywilisty
Bogdan Bładowski

**PISMA STRON
W POSTĘPOWANIU PRZED
SĄDAMI ADMINISTRACYJNYMI
KOMENTARZ, ORZECZNICTWO, WZORY**

**Ryszard Mikosz
Gabriel Radecki
Łukasz Strzępek**

BIBLIOTEKA SĄDOWA

**pod redakcją
Ryszarda Mikosza**

Oficyna

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2008

Wydawca:
Anna Berska

Redaktor prowadzący:
Justyna Szumiół

Redakcja:
Anna Pura

Skład, łamanie:
JustLuk, Łukasz Drzewiecki

Poszczególne części opracowali:
Ryszard Mikosz – rozdziały 9, 11–16
Gabriel Radecki – rozdziały 1–5
Łukasz Strzępek – rozdziały 6–8, 10

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., Warszawa 2008

ISBN: 978-83-7526-518-7

Wydane przez:
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Redakcja Książek
01-231 Warszawa, ul. Płocka 5a
tel. (022) 535 80 00
31-156 Kraków, ul. Zacisze 7
tel. (012) 630 46 00
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
Księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Druk i oprawa: Drukarnia Wydawnictw Naukowych Sp. z o.o.
ul. Wydawnicza 1/3, 92-333 Łódź

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Wprowadzenie	15
Dział I	
Zagadnienia ogólne.....	19
Rozdział 1	
Pisma w postępowaniu sądowym	21
1.1. Uwagi wprowadzające.....	21
1.2. Oznaczenie sądu i stron.....	23
1.3. Oznaczenie rodzaju pisma i osnowa wniosku lub oświadczenia.....	25
1.4. Podpis.....	27
1.5. Załączniki i odpisy	29
1.6. Konsekwencje niezachowania warunków formalnych pisma.....	32
1.7. Wymogi fiskalne pisma	36
Rozdział 2	
Strona w postępowaniu przed sądem administracyjnym.....	42
2.1. Zdolność sądowa.....	42
2.2. Zdolność procesowa	46
2.3. Braki w zakresie zdolności sądowej i procesowej	49
2.4. Strony i uczestnicy postępowania.....	51
Wzór wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu w charakterze uczestnika.....	55
Wzór wniosku o ustanowienie kuratora	57
Rozdział 3	
Pełnomocnicy	58
3.1. Uwagi wprowadzające.....	58
3.2. Rodzaje pełnomocników	60
3.3. Pełnomocnictwo	66
3.4. Dalsze pełnomocnictwo.....	70
3.5. Brak należytego umocowania.....	72
Wzór pełnomocnictwa	76
Wzór zawiadomienia o wypowiedzeniu pełnomocnictwa	77

Rozdział 4

Terminy w postępowaniu przed sądem administracyjnym	78
4.1. Uwagi wprowadzające.....	78
4.2. Obliczanie terminów	79
4.3. Dochowanie terminu.....	81
4.4. Przywrócenie terminu.....	84
Wzór wniosku o przedłużenie terminu sądowego	96
Wzór wniosku o przywrócenie terminu	98

Dział II

Postępowanie przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym	101
--	------------

Rozdział 5

Skarga.....	103
5.1. Uwagi wprowadzające.....	103
5.2. Podmioty uprawnione do wniesienia skargi.....	109
5.3. Wyczerpanie środków zaskarżenia	113
5.4. Termin do wniesienia skargi.....	116
5.5. Tryb wnoszenia skargi.....	119
5.6. Uprawnienia autokontrolne organu.....	121
5.7. Warunki formalne skargi i jej treść.....	126
5.8. Cofnięcie skargi	130
Wzór skargi na decyzję	132
Wzór skargi na postanowienie	135
Wzór skargi na akt z zakresu administracji publicznej	137
Wzór skargi na bezczynność	139
Wzór skargi na uchwałę organu jednostki samorządu terytorialnego.....	140
Wzór skargi na rozstrzygnięcie nadzorcze	142
Wzór odpowiedzi na skargę.....	144
Wzór pisma cofającego skargę.....	147

Rozdział 6

Wniosek o przyznanie prawa pomocy oraz o udzielenie ulg dotyczących należności sądowych	148
6.1. Uwagi wprowadzające.....	148
6.2. Zakres prawa pomocy	150
6.3. Przesłanki przyznania prawa pomocy – zagadnienia ogólne	152
6.4. Przyznanie prawa pomocy w zakresie całkowitym	159
6.5. Przyznanie prawa pomocy w zakresie częściowym	161
6.6. Tryb składania wniosku o przyznanie prawa pomocy	162
6.7. Wymogi formalne wniosku o przyznanie prawa pomocy	164
6.8. Rozstrzygnięcia dotyczące wniosków o przyznanie prawa pomocy	167
6.9. Środki zaskarżenia orzeczeń dotyczących prawa pomocy	168
6.10. Prawo pomocy a oczywista bezzasadność skargi.....	170
6.11. Cofnięcie prawa pomocy	171

6.12. Wniosek o umorzenie, odroczenie lub rozłożenie na raty należności z tytułu nieuiszczonych kosztów sądowych oraz grzywien orzeczonych w postępowaniu przed sądem administracyjnym.	172
Wzór wniosku o przyznanie prawa pomocy osobie fizycznej składany na urzędowym formularzu	176
Wzór wniosku o przyznanie prawa pomocy osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej składany na urzędowym formularzu	180
Wzór wniosku o umorzenie, odroczenie lub rozłożenie na raty należności sądowych.....	184
Wzór sprzeciwu od postanowienia referendarza sądowego.....	186

Rozdział 7

Pisma w postępowaniu wstępnym	188
7.1. Wniosek o wstrzymanie wykonania zaskarżonego aktu lub czynności	188
7.2. Wniosek o wyłączenie sędziego, asesora, referendarza lub protokolanta w sprawie	202
7.3. Wniosek o zawieszenie oraz o podjęcie zawieszzonego postępowania sądowego.....	207
7.4. Wniosek o przeprowadzenie mediacji	210
7.5. Wniosek o przeprowadzenie postępowania uproszczonego	222
Wzór wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonej decyzji	228
Wzór wniosku o wyłączenie sędziego.....	230
Wzór wniosku o zawieszenie postępowania sądowego	231
Wzór wniosku o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego	232
Wzór wniosku o przeprowadzenie postępowania uproszczonego	233

Rozdział 8

Pisma związane z rozprawą	234
8.1. Wniosek o odroczenie posiedzenia sądu	234
8.2. Wniosek o przeprowadzenie posiedzenia przy drzwiach zamkniętych.....	236
8.3. Wniosek o przeprowadzenie uzupełniającego dowodu z dokumentu.....	238
8.4. Wniosek o sprostowanie lub uzupełnienie protokołu z posiedzenia sądu.....	241
Wzór wniosku o odroczenie posiedzenia sądu.....	242
Wzór wniosku o przeprowadzenie posiedzenia sądu przy drzwiach zamkniętych.....	243
Wzór wniosku o przeprowadzenie uzupełniającego dowodu z dokumentu	244
Wzór wniosku o uzupełnienie protokołu	245

Rozdział 9

Pisma związane z orzeczeniami sądu	246
9.1. Wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku	246

9.2. Wniosek o sprostowanie wyroku	250
9.3. Wniosek o uzupełnienie wyroku	253
9.4. Wniosek o wykładnię wyroku	257
9.5. Wniosek uchylenie lub zmianę postanowienia	259
9.6. Wniosek o stwierdzenie prawomocności.....	260
Wzór wniosku o uzasadnienie wyroku.....	265
Wzór wniosku o sprostowanie wyroku.....	266
Wzór wniosku o uzupełnienie wyroku.....	267
Wzór wniosku o wykładnię wyroku.....	268
Wzór wniosku o uchylenie postanowienia.....	269
Wzór wniosku o stwierdzenie prawomocności	270
Rozdział 10	
Środki dyscyplinujące.....	271
10.1. Wniosek o ukaranie organu grzywną za nieprzekazanie akt do sądu	271
10.2. Wniosek o ukaranie organu grzywną za niewykonanie postanowienia sądu (art. 112 p.p.s.a.).....	277
10.3. Skarga o ukaranie organu grzywną za niewykonanie wyroku sądu	282
Wzór wniosku o ukaranie organu grzywną za nieprzekazanie akt do sądu	292
Wzór wniosku o ukaranie organu grzywną za niewykonanie postanowienia sądu	293
Wzór skargi o ukaranie organu grzywną za niewykonanie wyroku sądu	294
Rozdział 11	
Wniosek o odtworzenie akt	296
Wzór wniosku o odtworzenie zaginionych (zniszczonych) akt	302
Dział III	
Postępowanie przed Naczelnym Sądem Administracyjnym	303
Rozdział 12	
Skarga kasacyjna	305
12.1. Uwagi wprowadzające.....	305
12.2. Przedmiot skargi kasacyjnej.....	307
12.3. Podmioty uprawnione do wniesienia skargi kasacyjnej	309
12.4. Wymagania formalne i materialne skargi kasacyjnej.....	310
12.5. Wymagania dotyczące osób sporządzających skargę kasacyjną.....	313
12.6. Podstawy skargi kasacyjnej	318
12.7. Tryb i termin do wniesienia skargi kasacyjnej	325
12.8. Wpis od skargi kasacyjnej.....	326
12.9. Przebieg postępowania wszczętego w skutek wniesienia skargi kasacyjnej	328
12.10. Cofnięcie skargi kasacyjnej.....	333
Wzór skargi kasacyjnej.....	334

Rozdział 13	
Zażalenie	336
13.1. Przedmiot zażalenia.....	336
13.2. Podmioty uprawnione do wniesienia zażalenia	340
13.3. Termin do wniesienia zażalenia.....	341
13.4. Treść i forma zażalenia	341
13.5. Postępowanie zażaleniowe.....	343
13.6. Orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego w postępowaniu zażaleniowym.....	346
13.7. Cofnięcie zażalenia	347
Wzór zażalenia	348
Rozdział 14	
Wniosek o rozpoznanie sporu kompetencyjnego (sporu o właściwość)	350
14.1. Uwagi wprowadzające.....	350
14.2. Przedmiot sporów kompetencyjnych.....	352
14.3. Podmioty uprawnione do złożenia wniosku o rozpoznanie sporu	356
14.4. Przedmiot i treść wniosku	358
14.5. Rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego	359
14.6. Wpis od wniosku.....	361
14.7. Cofnięcie wniosku.....	362
Wzór wniosku o rozpoznanie sporu kompetencyjnego (sporu o właściwość).....	363
Rozdział 15	
Skarga na przewlekłość postępowania	365
15.1. Uwagi wprowadzające.....	365
15.2. Przedmiot postępowania i podmioty uprawnione do złożenia skargi	365
15.3. Wymagania, jakim powinna odpowiadać skarga.....	366
15.4. Orzeczenia w sprawie ze skargi na przewlekłość	368
Wzór skargi na przewlekłość postępowania	373
Dział IV	
Wznowienie postępowania sądownoadministracyjnego	375
Rozdział 16	
Skarga o wznowienie postępowania	377
16.1. Przedmiot skargi o wznowienie postępowania.....	377
16.2. Podmioty uprawnione do wniesienia skargi o wznowienie.....	379
16.3. Wymagania formalne skargi o wznowienie postępowania	380
16.4. Podstawy skargi o wznowienie postępowania	382
16.5. Właściwość sądu i termin do wniesienia skargi o wznowienie	391
16.6. Wpis od skargi o wznowienie postępowania.....	393
16.7. Przebieg postępowania wszczętego skargą o wznowienie	395

16.8. Cofnięcie skargi o wznowienie	396
Wzór skargi o wznowienie postępowania sądowoadministracyjnego	397
Literatura	399

WYKAZ SKRÓTÓW

Źródła prawa

- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.)
- o.p. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.)
- p.p.s.a. – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.)
- pr. bud. – ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.)
- u.a.r.w. – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 80, poz. 872 z późn. zm.)
- u.d.p. – ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 86 z późn. zm.)
- u.o.s. – ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 225, poz. 1635 z późn. zm.)
- u.s.g. – ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.)
- u.s.p. – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.)
- u.s.w. – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.)

Inne

Biul. Skar.	– Biuletyn Skarbowy Ministerstwa Finansów
Biul. SN	– Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego
Dor. Pod.	– Doradztwo Podatkowe
Dz. U.	– Dziennik Ustaw
Fin. Kom.	– Finanse Komunalne
Gd. St. Praw.	– Gdańskie Studia Prawnicze
KPP	– Kwartalnik Prawa Publicznego
Lex	– System Informacji Prawnej „Lex Omega”
M.P.	– Monitor Polski
M. Pod.	– Monitor Podatkowy
M. Praw.	– Monitor Prawniczy
NP	– Nowe Prawo
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
ONSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
ONSA WSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych
OSA	– Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNAPiUS	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OSNPG	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Wydawnictwo Prokuratury Generalnej
OSPika	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OSS	– Orzecznictwo w Sprawach Samorządowych
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne
POP	– Przegląd Orzecznictwa Podatkowego
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
PPP	– Przegląd Prawa Publicznego
PS	– Przegląd Sądowy
Pr. Bank.	– Prawo Bankowe
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Prz. Pod.	– Przegląd Podatkowy
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
SA	– Sąd Apelacyjny
Sam. Teryt.	– Samorząd Terytorialny

SKO	– Samorządowe Kolegium Odwoławcze
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
WSA	– Wojewódzki Sąd Administracyjny
ZNSA	– Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego

WPROWADZENIE

Począwszy od 1 stycznia 2004 r. funkcjonuje w Polsce nowy model sądownictwa administracyjnego. Jedną z zasadniczych zmian, jakie dokonały się w tym zakresie, jest odejście od wcześniej istniejącej jednoinstancyjności tego sądownictwa, co jest konsekwencją rozwiązań przyjętych w Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.), zwłaszcza zaś w jej art. 176 ust. 1. Ten stan rzeczy spowodował, że gruntownej przebudowie ulec musiały zarówno przepisy ustrojowe, jak i normujące postępowanie przed sądami administracyjnymi.

Jak wskazuje dotychczasowa praktyka, nowa regulacja prawna napotyka czasem na trudności w jej stosowaniu. Dotykają one w szczególności stron postępowania przed sądami administracyjnymi i ich pełnomocników. Trudności te są wielorakie, jednak istotna ich część wiąże się z prawidłowym wypełnieniem wymagań, jakim powinny odpowiadać pisma kierowane do tych sądów.

Prezentowane opracowanie stanowi próbę przybliżenia Czytelnikom tych wymagań. Chodzi w nim, jak to ujęte zostało w tytule, o pisma stron, co jest pewnym skrótem myślowym, gdyż pisma takie w świetle rozwiązań przyjętych w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.) mogą być wnoszone do sądu nie tylko przez skarżącego oraz organ, którego działanie lub bezczynność jest przedmiotem skargi, ale także przez inne podmioty zbiorczo określone w art. 12 tej ustawy terminem „uczestnicy postępowania”, jak również przez prokuratora i Rzecznika Praw Obywatelskich. Poza zakresem zainteresowań pozostawiliśmy natomiast orzeczenia, jakie zapadają w postępowaniu przed sądami administracyjnymi obu instancji.

Dokonując systematyki materii będącej przedmiotem analizy, uznaliśmy za celowe wyodrębnienie swego rodzaju części ogólnej, zawierającej uwagi dotyczące kluczowych pojęć oraz instytucji mieszczących się w kręgu naszego zainteresowania. Stosunkowo obszerny fragment rozważań poświęciliśmy zwłaszcza problematyce „pisma” oraz „strony” postępowania, co wydaje się uzasadnione nie tylko tematyką opracowania, ale także konstrukcją ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. W istocie rzeczy bowiem obydwie wspomniane pojęcia przewijają się, w różnych kontekstach, w całej tej regulacji prawnej.

Ten sam argument przemawiał też – naszym zadaniem – na rzecz omówienia w ramach „części ogólnej” zasadniczych kwestii związanych z pełnomocnictwem oraz terminami.

Dokonując systematyki dalszej części rozważań, obejmującej już poszczególne rodzaje pism wnoszonych przez strony, co do zasady przyjęliśmy za punkt wyjścia kryterium chronologiczne, wyodrębniając dwa kolejne działy obejmujące postępowanie przed wojewódzkim sądem administracyjnym oraz Naczelnym Sądem Administracyjnym. Trzeba jednak wyraźnie podkreślić, że kryterium to ma charakter konwencjonalny. Nie ulega bowiem wątpliwości, że w wielu przypadkach strona wniesić może określone pismo zarówno w postępowaniu przed sądem I instancji, jak i na etapie późniejszym, czego jednym z przykładów jest chociażby wniosek o przyznanie prawa pomocy. W tego rodzaju przypadkach jako kryterium przyporządkowujące poszczególne rodzaje pism do wyodrębnionych części opracowania przyjęliśmy chwilę postępowania sądowego, kiedy strona najwcześniej może skutecznie z nim wystąpić. Mamy jednak świadomość, że tego rodzaju podział materii nie nosi cechy pełnej rozłączności. Skądinąd zresztą można wątpić, czy efekt taki jest w ogóle osiągalny, co ilustruje chociażby instrument w postaci skargi o wznowienie postępowania, wyraźnie wyodrębnionej w systematyce ustawy i usytuowanej niejako poza obydwoma instancjami. Nie jest to zresztą przykład odosobniony.

Wszystkie sygnalizowane wyżej trudności sprawiły, iż nie udało się także zachować całkowicie jednolitej formalnej struktury opracowania. Jego zasadniczymi elementami składowymi są działy, podzielone następnie na rozdziały i podrozdziały, co jednak nie w każdym przypadku było możliwe. Postanowiliśmy także sięgnąć do numerowanych akapitów, będących najmniejszą jednostką składową, dążąc do stworzenia jak najpełniejszego systemu odesłań. Wydaje się on zaś absolutnie niezbędny, w przeciwnym razie bowiem trzeba by stosować wielokrotne powtórzenia, co bezspornie nie tylko znacznie zwiększyłoby rozmiary opracowania, ale przede wszystkim zaciemniło obraz prezentowanych zagadnień.

Zasadniczy trzon opracowania stanowią rozważania teoretyczne dotyczące poszczególnych rodzajów pism. Tworząc ich katalog, staraliśmy się objąć nim wszystkie te przypadki, w ramach których wniesienie oznaczonego pisma jest niezbędnym warunkiem uzyskania określonego rezultatu procesowego. Trzeba jednak zarazem wyraźnie podkreślić, że nie ma on charakteru zamkniętego, albowiem strony i uczestnicy postępowania nie podlegają w zasadzie żadnym ograniczeniom w ich prawnej możliwości zajmowania pisemnego stanowiska w postępowaniu sądownoadministracyjnym.

Rozważania stanowiące zasadniczy element opracowania oparte zostały na analizie obowiązującego w tym zakresie stanu prawnego oraz poglądów wypowiedzianych zarówno w orzecznictwie, jak i w literaturze przedmiotu. Trzeba przy tym jednak wyraźnie podkreślić, że poglądy te odnotowane mogły zostać jedynie w ograniczonym zakresie, przede wszystkim ze względu na założone ramy opracowania. Spostrzeżenie to odnosi się zwłaszcza – choć nie wyłącznie – do przykładów zaczerpniętych z orzecznictwa, które przywołane zostały po to, by zilustrować najważniejsze kwestie dotychczas ujawnione w praktyce. Nie można bowiem tracić z pola widzenia faktu, że chodzi o materię bardzo rozległą, której obszar problemowy zwiększa się nieomal codziennie, zważywszy na ilość spraw rozpoznawanych przez sądy administracyjne obu instancji.

W opracowaniu staraliśmy się także stosunkowo obszernie sięgnąć do dorobku doktryny i judykatury, jaki powstał w związku ze stosowaniem przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.). Nietrudno bowiem dostrzec, że ustawa ta, w nader szerokim zakresie, stanowiła wzór dla rozwiązań przyjętych w ustawie – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Według naszego zamierzenia zasadnicze znaczenie w ramach opracowania odgrywają uwagi zawierające komentarz odniesiony do prezentowanych instytucji prawnych. Temu zamysłowi podporządkowana została jego struktura, w obrębie której każdy kolejny rozdział ma z założeniu stanowić w miarę wyodrębnioną całość. Aby ten cel osiągnąć, zdecydowaliśmy się m.in. na pełne powoływanie orzecznictwa i literatury przedmiotu w obrębie każdego rozdziału.

Zamieszczone na końcu rozdziałów wzory poszczególnych pism procesowych, na ogół skonstruowane w sposób dość ogólny, stanowią jedynie dopełnienie rozważań teoretycznych. Żadną miarą nie można przy tym uznać, iż są one jedynymi właściwymi sposobami zredagowania pism. Wyłączną ich funkcją jest bowiem praktyczna ilustracja wcześniejszych uwag teoretycznych, co – jak się wydaje – może ułatwić poznanie tej stosunkowo złożonej materii.

Opracowanie żadną miarą nie pretenduje do wyczerpania wszystkich wątków dotyczących pism procesowych w postępowaniu sądowoadministracyjnym. Trzeba bowiem mieć na uwadze okres obowiązywania nowego stanu prawnego, które jest ciągle na tyle krótki, że wiele problemów nie zdążyło się jeszcze w pełni ujawnić, te zaś, które już odnotowano, nie zawsze rozstrzygane są przez sądy w sposób jednolity. Jesteśmy zarazem świadomi faktu, iż nie wszystkie zagadnienia zdołaliśmy dostrzec i wystarczająco precyzyjnie przedstawić. Prosząc zatem Czytelników, by zechcieli nam wybaczyć błędy i potknięcia, wyrażamy nieskromną nadzieję, że opracowanie okaże się przydatne, zwłaszcza dla praktyków, stosujących przepisy prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Na zakończenie podkreślić trzeba, że wywody zawarte w poszczególnych fragmentach opracowania wyrażają indywidualne zapatrywania ich autorów, co dotyczy sposobu ujęcia tematu oraz zredagowania wzorów pism procesowych. Ingerencja redaktora opracowania ograniczona została bowiem jedynie do zabiegów mających na celu ujednolicenie jego struktury i nadanie mu ostatecznej formy.

Opracowanie przedstawia stan prawny na dzień 1 lipca 2007 r.

Ryszard Mikosz, Gabriel Radecki, Łukasz Strzępek